Stanje gospodarstva u prošloj godini se je pogoršalo

Navedeni zaključak sugeriraju prvi preliminarni podaci o kretanju uvoza i izvoza roba. Kazano je kako se je izvoz povećao za 2,9% a uvoz za 7,4%. Ako se navedene stope odnose na nominalna kretanja podaci sugeriraju kako se je izvoz rastao po nižoj stopi a uvoz po većoj stopi od stope rasta BDP-a. Retorika vladajućih i bezidejnost oporbe pokazuje svu jalovost i odvojenost politike od stvarnog stanja u hrvatskom društvu, odnosno gospodarstvu.

Platna bilanca je „krvna slika“ svake zemlje. Kada je ona dio šire Â cjeline, kao što je sto slučaj s Lijepom našom koja je punopravna članica EU, tada je ona početak i kraj svake ekonomske priče.

Saldo robne razmjene s inozemstvom nam pokazuje da li odnosna zemlja zapošljava radnu snagu u inozemstvu (deficit) ili svoju razinu zaposlenosti zahvaljuje inozemstvu (suficit). Ukoliko ostvaruje deficit robne razmjene s inozemstvom odnosna zemlja uvozi izravne poreze, a u slučaju suficita ih izvozi. Zato sam Njemačku odredio kao zemlju dobitnicu, a Hrvatsku kao zemlju gubitnicu. Usput kazano, Njemačka je u prošloj godini ostvarila rekordan izvoz što znači da izvozi izravne poreze (porezni sustav Njemačke temelji se na izravnim porezima) pa, prema tome, njemačka država osigurava znatne porezne prihode, odnosno omogućuje, zahvaljujući suficitu, više javnih dobara nego što bi to mogla da nema suficit robne razmjene s inozemstvom.

Vratimo se Hrvatskoj. U 2017. godini hrvatsko je država ostvarila deficit u vrijednosti od 8.254 milijuna eura ili 16,8% BDP-a kako rezultat izvoza od 11.712 i uvoza od 19.966 milijuna dolara pa je pokrivenost uvoza svega 58,7%. Polazeći od navedenih veličina obračunali smo rast izvoza i uvoza i procijenili povećanje deficita robne razmjene s inozemstvom na 9.391 milijun eura što predstavlja zabrinjavajuće povećanje za čak 13,8%. Izvoz je iznosio 12.052 a uvoz 21.443 milijuna eura pa je pokrivenost uvoza smanjena na 56,2%. Prema mojoj podjeli poreza po kriteriju vremena deficit je priskrbio državnoj blagajni poreznih prihoda od PDV-a za više od milijardu eura. Tako rast deficita donosi državi znatne porezne prihode što vladajući tumače kao uspjeh. Jasno je da se ne radi o uspjehu. Upravo suprotno porezni prihodi temeljem deficita pokazuju kako se vodi neprimjerena ekonomska politika i ništa više. Uzgred kazano, porezni prihodi temeljem deficita predstavljaju povećanje javnog duga. O tome zainteresirani čitatelj može naći detaljnu raspravu u mojoj knjizi „Dobitnici i gubitnici“ ili u zadnjem broju časopisa Ekonomija/Economics koji je dostupan na ovim stranicama.

Općenito kretanja na računu platne bilance nam sugeriraju zaključak kako Lijepa naša prvenstveno živi od turizma. Drugim riječima, da nam bog nije podario „najljepšu zemlju na svijetu“ Hrvatska bi bila u grdnim gospodarskim i socijalnim problemima. Prema tome turizam ima funkciju fatamorgane koja skriva ono što je bitno. Pored velikog deficita robne razmjene i suficita na računu usluga bilježimo kroničan deficit na podračunu primarnog dohotka. Primarni dohodak se sastoji od prava i obveza prema investitorima kroz isplaćene/naplaćene dividende ili kamate. Zato nam je kroničan suficit na podračunu sekundarnog dohotka koji se temelji na doznakama iz inozemstva, te mirovinama brojnih građana koji su bili trajno „privremeno zaposleni u inozemstvu“. Izvoz radne snage, jer je niste u stanju zaposliti u zemlji, donosi devizne prihode i tako uravnotežuje konačni saldo platne bilance. Zato egzodus mladih u inozemstvo poboljšava krvnu sliku platne bilance.

Kratko rečeno platna bilanca nam pokazuje prošlost, sadašnjost i budućnost Lijepe naše. Nije ružičasta ali, budite sigurni, politika vam to neće nikada kazati. To je prava municija kojom oporba mora granatirati stranku na vlasti. Međutim, oporba ne analizira, ne uči pa ne može ni djelovati.